

Exemple de com estan les coses (1)

VISCA EL SISTEMA

SEBASTIÀ ALZAMORA

ESCRIPTOR

☛ Fa uns dies, vaig tenir l'oportunitat de xerrar una estona amb el senyor Juan de la Cierva y Hoces, nebot de Juan de la Cierva y Codorníu (inventor cèlebre de l'aparell volador conegut com a autogir), i germà de Ricardo de la Cierva, historiador i ministre de Cultura en temps de la UCD. El De La Cierva actual va seguir els passos del seu tiet, i això el va dur a estudiar enginyeria i a convertir-se en inventor de màquines insòlites.

☛ En la seva dilatada carrera, el nostre home ha tingut temps d'inventar la *photo finish*, que ha servit per dilucidar el resultat de milers de competicions esportives, o de guanyar un Oscar per la invenció del Dynalens, un estabilitzador òptic que encara avui s'utilitza per eliminar els efectes de moviment i vibracions de les càmeres cinematogràfiques.

☛ Al llarg dels quaranta anys que va residir als EUA (abans havia viscut a Cuba, on va tenir un encontre més aviat tens amb Fidel i el Che Guevara), Juan de la Cierva y Hoces va registrar una gran quantitat de patents, que li van reportar una fortuna considerable.

☛ El seu últim invent és l'heligir, una mena de continuació de l'autogir. Consisteix en un aeroplà convertible que comença el vol com un helicòpter però que després es transforma en un avió capaç d'assolir els 600 km/h, molt més enllà del límit de 400 km/h que llastra el vol dels helicòpters. El dia mateix de la nostra entrevista, el senyor De La Cierva havia rebut una oferta multimilionària per la fabricació de l'heligir. L'oferta venia de la Xina.

No cal ser independentista

JAUME LÓPEZ

POLITÒLEG, UPF

Des de fa menys d'una dècada s'ha anat introduint en el discurs públic a Catalunya i Euskadi una nova expressió: dret a decidir.

Molts l'han identificat amb el dret a l'autodeterminació, però, ¿és exactament el mateix? Per a molts dels seus defensors i usuaris, el dret a decidir no és més que un neologisme per expressar el de sempre, però amb diversos avantatges. Deixa enrere, com si es tractés d'una operació de lífting, el to marxista i la vinculació amb els processos independentistes del Tercer Món que poc tenen a veure amb les realitats occidentals. I, en segon lloc, possibilita una recepció més àmplia, tant entre la ciutadania menys polititzada com entre les noves generacions, no socialitzades en certes lluites ideològiques, a les quals els resulta més comprensible.

No obstant això, una anàlisi més precisa d'ambdós conceptes ens revela diferències substancials que ens poden fer pensar en un canvi de paradigma en les reivindicacions de les nacions sense estat, almenys en l'àmbit occidental. El dret a l'autodeterminació va aconseguir la seva carta de naturalesa amb el famós discurs dels 14 punts del president nord-americà Woodrow Wilson. Pocs mesos abans que se signés l'armistici que donaria fi a la Primera Guerra Mundial, el president Wilson legitimava la modificació de fronteres que tenia en compte les reivindicacions dels pobles (i no només les dels governs). Amb aquest marc es van desmantellar els imperis alemany, austrohongarès i otomà. Després de la Segona Guerra Mundial, el dret a l'autodeterminació se situaria entre els primers articles de la Carta de les Nacions Unides i passaria a legitimar la fi dels imperis colonials, en gran part responsable del creixement exponencial del nombre d'estats al món, que

ha passat de poc més de 50 a principis del segle XX als 192 actuals.

El dret a l'autodeterminació va sorgir, doncs, i es justificava en un context de descolonització i conflictes internacionals, amb pobles internacionals reconeguts com a colonitzats o constitutius d'imperis. L'absència d'una dimensió internacional del conflicte deixava el concepte sense una fàcil aplicació. No és casualitat, des d'aquesta òptica, que quan la secretària d'Estat Hillary Clinton va ser preguntada en una roda de premsa a Brussel·les (06/03/2009) per la posició dels EUA davant les reivindicacions independentistes de catalans, escocesos i gal·lesos, la seva resposta fos: "No interferiré en els assumptes interns de cap país europeu".

El dret a decidir no té res a veure amb tot això. Si analitzem, d'entrada, el seu significat és clar que es tracta d'una reivindicació d'un altre ordre: l'ampliació de l'objecte de decisió democràtic. El que es reclama és que tot pugui ser objecte de decisió democràtica, fins i tot l'organització institucional i els límits polític-jurídics d'una comunitat. Quina comunitat? En aquest cas el concepte no es presenta associat a l'existència d'un poble internacionalment reconegut, sinó el que en

ciència política s'anomena *demos*, una comunitat sobre la qual s'aplica alguna regla de la majoria per prendre decisions col·lectives. Una comunitat autònoma és, sens dubte –i sense que, de cap manera, sigui necessari un reconeixement internacional– un *demos* perquè reuneix una població que exerceix la seva voluntat democràtica d'autogovern, tal com es fa visible, almenys, cada quatre anys, en les eleccions autonòmiques. Un *demos* que pot reclamar exercir aquesta voluntat més enllà dels límits establerts en un moment donat.

Dels drets històrics dels pobles, que el dret a l'autodeterminació pressuposava, es passa així a defensar la radicalitat democràtica que suposa considerar que res del que pugui afectar una comunitat política, que es revela públicament a través de l'exercici de la democràcia, resta fora del seu abast decisor. Es tracta de defensar la seva sobirania, o com diríem d'algú "la seva majoria d'edat". Com fan tots els sobiranistes, siguin o no independentistes.

El dret a decidir deixa enrere les sempiternes discussions sobre l'existència de la nació o *poble*. Deixa enrere les discussions sobre si es dona o no una relació de tracte colonial i s'ancora en la voluntat de decidir. Amb explotació o sense, amb nació o sense.

Avui, els moviments de regeneració democràtica que observem en alguns països i els moviments sobiranistes no presenten gaires punts de contacte. Les seves causes semblen alienes l'una amb l'altra. Tanmateix, el perfeccionament de la democràcia, la millora en els seus resultats i el progrés en la defensa no només dels drets individuals sinó també col·lectius, democràticament expressats, s'han de prendre com la nova base sobre la qual plantejar les reivindicacions, especialment en l'entorn occidental, en favor de la creació de nous estats.

El dret a decidir reclama que tot pugui ser objecte de decisió democràtica, defensar la sobirania, se sigui o no independentista

CARTES I MISSATGES

Ús de l'aranès

Voldria tranquil·litzar el govern espanyol sobre l'ús de l'aranès a la Vall d'Aran. He llegit que ha presentat un recurs d'inconstitucionalitat per rebutjar que l'occità sigui llengua preferent a l'Aran. Aquest diumenge 7 d'agost he passat un dia a Viella i he estat molt atenta per sentir en quina llengua es parlava: pot dormir tranquil el govern d'Espanya perquè la llengua que he sentit més és, sens dubte, el castellà (cosa que també passa en qualsevol ciutat de Catalunya). En segon terme, he sentit força la llengua catalana, i dues o tres persones parlant en occità i aranès.

El que no he entès mai és que si el govern considera que Catalunya és Espanya, no doni protecció a les llengües minoritàries del seu territori, que són una riquesa cultural i històrica i que, sense

protecció i ajuda, fàcilment moriran. Tothom sap que mai podran fer ombra al castellà, ja que el parlen més de 500 milions de persones al món i els catalans tenim la sort de poder-lo fer servir.

ROSA MARIA MARTORELL MASCARÓ
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Medicaments genèrics

Fa uns dies vaig llegir una carta a l'ARA que comentava el poc ús de medicaments genèrics que s'havia fet. A mi, com a usuari de la recepta electrònica i com a malalt crònic, fa anys, del temps del tripartit, em van canviar els medicaments de marca pels genèrics, menys els que no tenen genèrics perquè fa poc temps que són al mercat. El govern d'esquerra també feia coses bé.

JOAQUIM OM I TUBAU
CARDEDEU

Història entre ombres

José Bono afirmava que seria patriòtic que PP i PSOE governessin junts en aquest context de crisi. Segurament no hi veu complicació, ja que els dos partits defensen solucions neoliberals força semblants. Ja a finals de juliol, com a president del Congrés, Bono va demanar "pau, pietat i perdó" per evitar condemnar la insurrecció franquista en el seu 75è aniversari. Ho va fer emparant-se en un discurs circumstancial d'Azaña quan s'estava començant a perdre la guerra.

Al cap de 36 anys de la mort del dictador encara tapen la veritat i segueixen exculpant el cop d'estat i el posterior genocidi, amb la justificació que els dos bàndols van cometre abusos en el marc d'una guerra civil. Però uns defensaven la legalitat, i a més ho feien en pro de va-

lors d'igualtat i justícia; mentre que els altres desconeixien la democràcia per poder mantenir una situació d'explotació sense importar-los la misèria de la població. Però, a més, els números també parlen per si sols: la repressió republicana està documentada en uns 50.000 morts (sobretot per l'existència de grups que feien la seva llei), mentre que la repressió franquista va ser de 150.000 morts, que podria ser una xifra superior perquè molts no han estat documentats. Les dues xifres només arriben fins al 1946, però tot i així es comptabilitza que 50.000 d'aquests assassinats van tenir lloc després de la guerra.

JORDI ORIOLA I FOLCH
BARCELONA

Les cartes han de tenir com a màxim 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, DNI i telèfon.

Podreu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

[@diariARA](https://www.facebook.com/diariARA) [facebook.com/diariARA](https://www.facebook.com/diariARA) [@cartes@ara.cat](mailto:cartes@ara.cat) Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona Fe d'errades: opinio@ara.cat